

DLO FAKTA: Private daginstitutioner i Danmark

Hvad er en privat institution?

I Danmark kan daginstitutioner være oprettet på forskellig vis alt efter, om de er ejet af den kommunale forvaltning (kommunale daginstitutioner), om de er en selvejende institution med et kontraktligt samarbejde med kommunen (selvejende daginstitutioner), eller om de er godkendt som private daginstitutioner. Sidstnævnte er der små 600 af i Danmark, og de private institutioner har mange ting til fælles: De private daginstitutioner skal alle overholde dagtilbudsloven, de får præcis samme tilsyn som de andre typer daginstitutioner, og de er godkendt til at drive daginstitution af kommunen. Godkendelse gives på baggrund af, om institutionen fx har et ordenligt pædagogisk grundlag, har ordentlige lokaler og har en fornuftig opstartsøkonomi.

Selvejende privat eller selvejende med driftsoverenskomst

De private institutioner kan være forskellige i deres ejerform, altså hvem der ejer dem. Omkring 90% af de "private" daginstitutioner, er faktisk selvejende (non-profit) i deres konstruktion. De har altså præcis samme konstruktion som dem, der efter dagtilbudsloven, kaldes 'selvejende'.

Forskellen mellem de private selvejende og de selvejende med driftsoverenskomst er, for det første, at de private selvejende selv står for at optage børn i institutionen mens selvejende med driftsoverenskomst hører under den kommunale pladsanvisning. For det andet står de private daginstitutioner selv for at opkræve forældrenes del af betalingen.

Reglerne for private daginstitutioners optagelse af børn

Private daginstitutioner kan kun afvise at optage børn, hvis der ikke er plads i institutionen, eller hvis optagelse strider mod ghettoloven. Det er samme regler som gælder for de kommunale og selvejende institutioner. De private daginstitution har ret til selv at opstille optagelseskriterier, men de skal ifølge dagtilbudsloven følge almindelige retsprincipper, herunder lighedsprincippet og forbud mod at diskriminere på baggrund af race, køn, religion og lignende. Dagtilbudsloven påbyder, at kommunalbestyrelsen ved godkendelse af den private daginstitution skal sikre, at den private daginstitutionens optagelsesregler sikrer samme rummelighed, som kommunes tilbud (jf. vejledning til dagtilbudsloven pkt. 311).

Reglerne for private daginstitutioners økonomi

Økonomien for alle typer daginstitutioner er efter dagtilbudsloven ens. Kommunen giver et tilskud pr. barn til de private daginstitutioner, som beregnes på baggrund af nettoudgifterne pr. barn i øvrige dagtilbud i kommunen. I de kommunale og selvejende daginstitutioner betaler forældre 25% af udgifterne til barnets institutionsplads, og i de private daginstitutioner betaler forældrene oftest samme taks. De private daginstitutioner må efter loven hæve forældrebetalingen, men gør det sjældent. Enkelte steder ligger forældrebetalingen dog omkring 1-200 kr. over kommunalt niveau om måneden.

Hvorfor bliver en institution 'privat'?

Private daginstitutioner er typisk institutioner, der tidligere har været kommunale eller tidligere har haft en driftsoverenskomst med kommunen. Ofte har kommunen ønsket at lukke institutionen, hvorefter en forældrekræds har ansøgt om at få institutionen godkendt som 'privat daginstitution' og dermed har kunnet beholde institutionen i nærområdet.

Private daginstitutioner har ofte høj medarbejder- og forældretilfredshed, og bruger ofte selvbestemmelsen til at prioritere gode normeringer, i det omfang de har mulighed for det.

Privatejede institutioner

Omkring 10% af de private daginstitutioner har en konstruktion, der juridisk set er en virksomhedsform, hvor de principielt kunne trække et overskud ud. Dog lader et nævneværdigt overskud sjældent sig gøre, fordi både tilskud og forældrebetalingen ligger på niveau med de kommunale institutioner. Det er heller ikke for at tjene penge, at disse institutioner oprettes.

Når en daginstitution oprettes som en privatejet virksomhed er det oftest fordi det er den form, der er lettest og mest bureaukratisk at komme i gang med. Når man starter en daginstitution, skal man stille store beløb i garanti (svarende til alle udgifter til at drive institutionen i et par måneder) og herudover er der etableringsudgifter til bygninger, personale mv. Disse beløb kan ofte kun rejses ved, at ejeren – altså en privat person - kautionerer personligt for et lån, fx ved lån i eget hus.